

Čj.: USTR 1-10/2014

Praha, 3. července 2014

Počet listů: 8

Zápis z 9. jednání Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Datum a místo zasedání: 3. 7. 2014, 16.00 hod., Kanice

Rada Ústavu: Zdeněk Bárta, Emilie Benešová, Jan Bureš, Lukáš Jelínek, Michal Uhl

Ústav pro studium totalitních režimů: Zdeněk Hazdra, Michael Pelíšek, Jakub Stránský,
Pavel Ryjáček

Archiv bezpečnostních složek: Světlana Ptáčnicková, Petr Zeman

Omluveni: Naděžda Kavalírová, Eduard Stehlík

Zápis vyhotovila: Jana Klímová

Program jednání:

1. Schválení programu
2. Verifikace zápisu z 8. jednání Rady
3. Kontrola úkolů
4. Informace o činnosti za uplynulé období
5. Různé

Ad 1)

Předsedkyně Rady Ústavu E. Benešová uvítala přítomné a v 16.00 hod. zahájila 9. jednání Rady Ústavu. Následně vyzvala přítomné členy Rady, aby se vyjádřili k navrženému programu.

Vzhledem k tomu, že nikdo ze členů Rady neměl k navrženému programu připomínek, dala předsedkyně Rady hlasovat o schválení programu v předloženém znění.

Usnesení: Program byl schválen.

Hlasování: 5 pro (jednomyslně)

Ad 2)

E. Benešová vyzvala členy Rady k vyjádření připomínek k zápisu z 8. jednání. Vzhledem k tomu, že nikdo nevznesl námitky, dala E. Benešová o zápisu hlasovat.

Usnesení: Zápis z 8. jednání Rady ÚSTR byl schválen v předloženém znění.

Hlasování: 5 pro (jednomyslně)

Ad 3)

Radě Ústavu byl předložen přehled zadaných úkolů a jejich plnění:

- **Usnesení Rady ve věci Archivního zákona zaslat ČTK a zveřejnit na webu**
Splněno 29. 5. 2014
- **Odeslat odpověď A. Portmannovi na podání z 18. 4. 2014, č. j. USTR 2-76/2014 a doplnění z 13. 5. 2014, č. j. USTR 2-80/2014**
Splněno 30. 5. 2014. Odpověď č. j. USTR 2-84/2014.
- **Odeslat odpověď na odvolání A. Portmanna k Senátu ČR ze 14. 5. 2014, č. j. USTR 2-82/2014**
Splněno 30. 5. 2014. Odpověď č. j. USTR 2-86/2014.
- **Odeslat Rozhodnutí Rady ve věci odvolání L. Augustína z 19. 5. 2014, č. j. USTR 342-3/2014**
Splněno 6. 6. 2014. Rozhodnutí č. j. USTR 342-5/2014.
- **Poskytnout Radě výsledky analýzy využití vozového parku Ústavu**
Analýza vozového parku předložena 26. 6. 2014, č. j. USTR 497/2014, bez připomínek.

➤ **Předložit písemně zpracovanou genezi záležitosti ohledně případného zrušení podstatných částí Archivního zákona**

Geneze předložena 26. 6. 2014.

E. Benešová otevřela rozpravu a informovala přítomné, že Ministerstvo vnitra v současné době vyhodnocuje dopady zrušení odstavce 11 na archivy po finanční a personální stránce. Doplnila dále, že v případě zrušení tohoto odstavce se bude řešení situace hledat jen obtížně, neboť dotčené subjekty zatím nenalezly jednotné stanovisko. Například na jednání Etické komise bylo uvažováno, že archiváři by, v případě badatelských žádostí o zpřístupnění archiválií, které se dosud řídily odst. 11, mohli rozhodovat ve veřejném zájmu. Závěrem E. Benešová zdůraznila, že je potřeba aktivně navrhovat možná řešení budoucí situace.

➤ **Sdělit Radě výsledky jednání s odbory**

Neverifikovaný zápis z jednání s odbory předložen 26. 6. 2014.

Z. Hazdra informoval členy Rady, že dosud proběhla dvě setkání s odborovými organizacemi a v plánu je setkání třetí. Úvodní, seznamovací setkání proběhlo v konstruktivním duchu, neboť obě strany vyjádřily vůli k diskusi. Zároveň Z. Hazdra zdůraznil, že vedení Ústavu oceňuje náměty a podněty, které od některých členů odborových organizací získalo. Sdělil dále, že odborové organizace byly informovány o změně Organizačního řádu, přípravě kariérního řádu a projektového řízení. Zároveň byly ujištěny, že návrhy těchto dokumentů jim budou předloženy k připomínkování. Na zmíněných jednáních došlo taktéž k prodiskutování návrhů na zlepšení sociálních podmínek na pracovišti. Konkrétně šlo o možnost zavedení bufetu, zřízení dětské skupiny a podobně. Z. Hazdra dále zdůraznil, že na tato jednání se bude v budoucnu navazovat a jednotlivé kroky budou diskutovány. Závěrem sdělil, že došlo k vyřešení otázky 2% zvýšení mzdových prostředků. Zaměstnanci již byli informováni, že za první pololetí dostanou 2% odměnu v rámci výplaty za červen, za druhé pololetí pak na konci roku.

➤ **Sdělit Radě výsledky kontroly digitalizace**

Zpráva o kontrole digitalizace, č. j. USTR 463/2014, předložena 26. 6. 2014.

E. Benešová uvedla celou záležitost do kontextu sdělením, že Rada Ústavu dostávala informace o probíhající kontrole průběžně a zachovávala mlčenlivost. V současné době byla předložena finální Zpráva, která nevyznívá příliš optimisticky.

S. Ptáčnicková vysvětlila, že na počátku kontroly stála snaha ABS o restrukturalizaci svazků 1. správy v úložišti tak, aby stav odpovídal skutečnosti. Při této činnosti bylo objeveno množství duplicit, a proto začaly být digitalizáty porovnávány s originálními archiváliemi. Následně byla pro jistotu zahájena kontrola dalších fondů.

P. Zeman prezentoval výsledky kontroly názornými ukázkami nalezených chyb. Vysvětlil zároveň, že kontrola probíhala prizmatem badatele a jeho potřeb, tudíž bylo hodnoceno zejména to, co může významně ovlivnit závěry jeho práce. V závěru prezentace P. Zeman zdůraznil, že bez hlubší dlouhodobé kontroly digitalizátů bohužel Archiv nemůže zaručit hodnověrnost skenů a předkládat je badatelům s vědomím, že dostanou veškeré informace obsažené v archiváliích. Chyby se vyskytují jak v uložišti, tak i v elektronickém archivu, který je především určen pro předkládání digitálních reprodukcí archiválií badatelům.

Po skončení prezentace proběhla rozsáhlá diskuze o zvolené metodice kontroly, o způsobu určování množství chyb, o důsledcích, které z výsledku kontroly plynou, a o dalším postupu vedení ÚSTR a ABS, jak situaci řešit.

Z. Hazdra zdůraznil, že problém je systémové povahy, neboť kontrolní mechanismy a komunikace mezi ÚSTR (OID) a ABS byly nedostatečné. Informoval zároveň, že dotčení zaměstnanci byli se Zprávou seznámeni 30. 6. 2014. K řešení nastalé situace a zabránění jejímu opakování bude v nejbližší době sestavena pracovní skupina složená ze zástupců OID ÚSTR a ABS.

O. Matějka doplnil, že snahou vedení je hledat chybu v celkovém nastavení systému, nedívat se na celou záležitost z personálního hlediska a najít řešení, které by zabránilo paušalizování a vzniku křivd.

E. Benešová souhlasila, že je potřeba hledat systémové řešení, nikoliv v současné chvíli vyvozovat osobní odpovědnost.

S. Ptáčnicková zdůraznila, že chyba je samozřejmě i na straně ABS, neboť bývalé vedení si nechalo vnutit nevhodná pravidla a chovalo se tak zcela nearchivně.

J. Stránský upozornil na to, že kardinální příčina chybovosti je už pryč, neboť digitalizace začínala za zcela jiných podmínek, než jaké jsou nastaveny dnes. Ačkoliv smlouvy mezi ÚSTR a ABS nadefinovaly systém, postupovalo se často pomocí výjimek, což samozřejmě řadový zaměstnanec nemohl ovlivnit. Upozornil dále, že předložená zpráva je jen sondou a je potřeba mírnit se v rétorice a hodnotících soudech, aniž by se nějak snižovala závažnost zjištěného.

K činnosti plánované komise dále J. Stránský doplnil, že by se měla podívat jak dozadu, aby byl nalezen nápravný mechanismus, tak dopředu, aby byl nalezen způsob zlepšení systému. Některé kroky jsou možné ihned, komise by však měla zpracovat i harmonogram dlouhodobějšího postupu včetně přípravy softwarové kontroly.

E. Benešová reagovala, že náprava již učiněných chyb počká, důležitější je nastavit urychleně systém tak, aby nevznikaly nové chyby. Zdůraznila však, že to nic nemění na jejím stanovisku, že archiválie by si měl digitalizovat sám Archiv. Upozornila také, že bez digitalizátů samozřejmě nejsou archiválie badatelům nepřístupné. Zároveň připomněla vedení ABS, že Archivní zákon předepisuje předkládat badateli digitální reprodukce archiválií, jsou-li k dispozici. V této situaci by však nedoporučila předkládat digitální reprodukce archiválií, aniž by byl badatel upozorněn, že Archiv nemůže zaručit úplnost předkládaného materiálu. V této věci by měla být upozorněna i Archivní správa.

J. Bureš doplnil, že tato doložka by měla být dočasným opatřením, dokud nedojde k nápravě.

E. Benešová připomněla v souvislosti s digitalizací poškozování archiválií. Členové Rady byli informováni o poškozování archiválií a obeznámeni, že bylo přijato systémové opatření, které však nebylo konkretizováno. Předsedkyně Rady vedení ÚSTR a ABS požádala, aby byla členům Rady na příštím zasedání dodatečně předložena podrobná zpráva o tom, jakým způsobem byl systém nově nastaven.

Usnesení: Rada Ústavu pro studium totalitních režimů je znepokojena výsledky kontroly digitalizace a ukládá řediteli Ústavu, aby po dohodě s ředitelkou Archivu navrhl opatření vedoucí k nápravě zjištěného stavu, aby do budoucna byla minimalizována rizika pochybení.

Hlasování: 5 pro (jednomyslně)

Rada Ústavu konstatovala, že veškeré zadané úkoly byly splněny, a poděkovala všem zúčastněným za součinnost.

Ad 4)

E. Benešová nejprve prošla informace o činnosti v ekonomickém úseku.

J. Stránský informoval, že ministerstvo financí je v pokynech k návrhu rozpočtu na příští rok velmi striktní, neboť předpokládá jako jednorázový akt vlády snížení rozpočtu o 10 %. Podle dostupných informací se to však týká všech státních institucí. J. Stránský dále sdělil, že o podobě budoucího rozpočtu chce vedení Ústavu s ministerstvem financí ještě jednat a předpokládá, že v důsledku toho vznikne několik možných variant návrhu rozpočtu. Zdůraznil zároveň, že škrty formou snižování tabulkových míst hodlá na ministerstvu rozporovat.

Z. Hazdra doplnil, že při takových škrtech by vedení stěží mohlo garantovat fungování Ústavu, a s tímto zdůvodněním bude jednání s ministerstvem financí iniciováno.

E. Benešová závěrem připomněla, že v současné době je v návrhu rozpočtu mnoho neznámých i v souvislosti s návrhem služebního zákona.

E. Benešová prošla i ostatní informace o činnosti a pochválila zejména množství uspořádaných akcí.

O. Matějka upozornil, že ke krácení rozpočtu došlo již loni a v činnosti Ústavu se to nutně projevuje. Jako příklad uvedl skutečnost, že v plánu je vydat 30 publikací, ačkoliv na ně momentálně nejsou peníze. V současné době se hledají rezervy, z nichž bude možné jejich vydání financovat. Připomněl však, že výhled na příští rok není lepší, a proto by doporučoval snížit počet plánovaných publikací na 25, aby se upřednostnila kvalita před kvantitou. Dále upozornil na skutečnost, že Ediční plán je součástí Plánu činnosti Ústavu, což činí vedení problémy, neboť neumožňuje vedení Ústavu Ediční plán pozměnit podle aktuální situace a např. změnit počet plánovaných publikací, v případě, že je Ústav není schopen naplnit. Z tohoto důvodu by rád prosadil, aby Ediční plán nebyl napříště součástí Plánu činnosti, přičemž v Plánu činnosti by byl uveden pouze počet příslibených publikací.

J. Bureš připustil, že uvedené důvody chápe, přesto soudí, že by bylo škoda nevydávat publikace, které jsou již připraveny. Proto navrhl vydávat je alespoň elektronickou formou.

Z. Hazdra upozornil, že tento požadavek není rezignací na Ediční plán. Ten by měl být dle jeho názoru pouze interním dokumentem, který navrhuje Ediční rada a schvaluje ředitel, neboť je tak dán lepší manévrovací prostor, jak reagovat na nenadálé překážky pro vydání konkrétní publikace.

O. Matějka doplnil, že Ediční plán by dle jeho názoru mohl být klidně veřejným dokumentem, důraz však kladl na to, aby se jednalo o pracovní dokument, který by se mohl v případě nutnosti měnit. Na podnět J. Bureše reagoval dále s tím, že se v současné době uvažuje o vydávání *Securitas Imperii* v elektronické podobě, ale je potřeba vymyslet v elektronické verzi určitou přidanou hodnotu, aby to nemohlo být vnímáno jako prohra ve vztahu ke konkurenčním tiskovinám. Ediční rada se zároveň shoduje na tom, že by edice dokumentů mohly vycházet elektronicky, nicméně autoři těchto edic se tomu brání. O. Matějka zdůraznil potřebu řešit celou věc systémově. M. Hrozovi bylo v současné době zadáno, aby vypracoval analýzu, jakým způsobem jsou edice vydávány u nás a v zahraničí. Příští rok by se mělo zavést paušální opatření, vedoucí k vydávání edic elektronicky, ale které by zároveň mělo umožňovat vydat edici dokumentů také v tištěné podobě, budou-li nalezeny externí finanční zdroje.

J. Bureš souhlasil, že Ediční plán by měl být veřejným dokumentem, klidně prezentovaným jako předběžný návrh. Zdůraznil, že je to dobré pro badatele, aby se zabránilo

dublování práce na stejných tématech v jiných institucích. Ze stejného důvodu by doporučil avizovat i témata konferencí rok dopředu.

E. Benešová vyjádřila nesouhlas s vydělením Edičního plánu z Plánu činnosti a zdůraznila, že k vysvětlení objektivních důvodů, proč některá z plánovaných publikací nemohla být vydána, slouží Výroční zpráva. Zároveň požádala, aby tato problematika byla ponechána na další diskuzi.

M. Uhl uzavřel téma s tím, že Ediční plán by měl být veřejný, ale v jeho „genetickém kódu“ by mělo být přímo definováno, že se jedná o plán rámcový či orientační.

L. Jelínek zmínil kolokvium *Vztah KSČ k nekomunistickým politickým stranám v letech 1970–1989*, kterého se zúčastnilo dle jeho soudu málo diváků. Doporučil proto pořádat tyto akce vždy v součinnosti s jinou organizací, aby se informace o konání dostala i k lidem, kteří činnost Ústavu běžně nesledují.

O. Matějka doplnil, že právě toto kolokvium bylo připravováno v součinnosti s ÚSD.

Z. Hazdra připomněl, že pozvánky a informace o akcích jsou vždy rozesílány na stovky adres a účast se vždy mění případ od případu na základě tématu dané akce.

O. Matějka sdělil členům Rady, že na základě jednání s představiteli Prahy 3 se byl podívat v Infocentru Prahy 3 na náměstí Jiřího z Poděbrad, zda by se toto místo nedalo využít jako veřejný prostor ÚSTR prostřednictvím infostánku. Dále připomněl, že probíhá snaha otevřít knihovnu Ústavu veřejnosti zvenku.

E. Benešová se otázala S. Ptáčnickové na tabulku odepření archiválií, kde jsou zmíněna dvě alba bez uvedení důvodu. S. Ptáčnicková objasnila, že archiválie nebyly poskytnuty z etických důvodů, neboť se jednalo o podvržené materiály, konkrétně o pornofotografie známé osobnosti.

Ad 5)

- **Dopis senátora J. Horníka z 28. 5. 2014, č. j. USTR 2-86/2014 a odpověď E. Benešové z 9. 6. 2014, č. j. USTR 2-87/2014**

E. Benešová vyzvala přítomné členy Rady k rozpravě. Vzhledem k tomu, že se nikdo neujal slova, přešla k dalšímu bodu programu.

- **Usnesení Senátu PČR ve věci Výroční zprávy ÚSTR a ABS za rok 2013 ze dne 20. 6. 2014, č. j. USTR 2-88/2014**

E. Benešová informovala přítomné, že Výroční zpráva ÚSTR a ABS byla Senátem PČR vzata na vědomí. Záznam z jednání je k dispozici na webu Senátu. Dále ocenila projevy Z. Bárty a senátora Radko Martínka během tohoto jednání.

Následně proběhla diskuze o možnostech zajištění větší informovanosti senátorů o situaci v Ústavu.

S. Ptáčnicková dále upozornila, že na webu Senátu je již k dispozici i stenografický záznam z veřejného slyšení.

➤ **Usnesení Senátu PČR ve věci zvolení nového člena Rady Ústavu E. Stehlíka ze dne 20. 6. 2014, č. j. USTR 2-89/2014**

E. Benešová omluvila v této souvislosti nepřítomnost N. Kavalírové ze zdravotních důvodů, které jí nedovolují vzdálit se z Prahy, a nového člena Rady E. Stehlíka z důvodu zahraniční pracovní cesty.

Radě Ústavu byly dále předloženy na vědomí žádosti dle zákona č. 106/1999 Sb., které Ústav pro studium totalitních režimů řešil v uplynulém období. Jednalo se konkrétně o žádosti s číslem jednacím USTR 396/2014, USTR 400/2014, USTR 401/2014, USTR 402/2014, USTR 403/2014, USTR 404/2014, USTR 405/2014, USTR 418/2014, USTR 442/2014a USTR 456/2014. Rada Ústavu vzala žádosti i příslušné odpovědi na vědomí.

Z. Hazdra navrhl zrušení Organizačního řádu Ústavu, jehož platnost byla posunuta k 1. 1. 2015, s tím, že hodlá v budoucnu předložit řád nový. Zdůraznil, že by se tak otevřela cesta k debatě nezatížené dříve schváleným Organizačním řádem.

O. Matějka doplnil, že tento Organizační řád počítá s delimitací, zatímco současné vedení hledá jiné prováděcí řešení. Osvětлил, že v případě, že leží na stole Organizační řád počítající s delimitací, který má automaticky vstoupit v platnost, má vedení ÚSTR při dialogu s OID a odborovými organizacemi ztíženou vyjednávací pozici.

M. Uhl připomněl, že příprava organizačního řádu je věcí vedení a jeho schválení je zákonnou kompetencí Rady ÚSTR. Poté požádal v této souvislosti o přestávku za účelem vyjasnění stanovisek.

E. Benešová vyhlásila v 18.05 hod. přestávku.

/Přestávka/

E. Benešová zahájila v 18.18 hod. druhou část jednání.

Usnesení: Rada vyjadřuje vůli zrušit Organizační řád, který měl vstoupit v platnost k 1. 1. 2015, poté, co ředitel ÚSTR předloží návrh nového Organizačního řádu.

Hlasování: 5 pro (jednomyslně)

Předsedkyně Rady připomněla, že na minulém jednání byla přislíbena možnost diskuze veřejnosti se členy Rady po skončení oficiálního zasedání. Po předchozí zkušenosti navrhla, aby tato diskuze – po zasedání Rady - byla omezena časovým limitem 5 minut, s čímž ostatní členové Rady souhlasili.

Následně proběhla diskuze o termínu příštího jednání Rady Ústavu.

Další jednání Rady Ústavu se bude konat 24. září 2014 v 15 hodin.

Předsedkyně Rady E. Benešová poděkovala přítomným a v 18.29 hod. ukončila zasedání Rady ÚSTR.

Za správnost: .....

Emilie Benešová

.....
Emilie Benešová
předsedkyně Rady Ústavu pro studium totalitních režimů